

SLUŠAČ

SRETAN

PRIJE

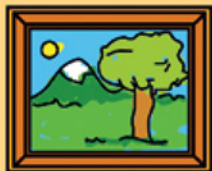
BIJELI ŠTAP

TUŽAN

SAD

SLIKA

ZABAVNO

KASNIJE

pristupačnost za sve 2

smjernice za
inkluzivnu
praksu

tiflološkimuzej

TAMNO

TEHNOLOGIJA

pristupačnost za sve 2

smjernice za inkluzivnu praksu

tiflološki muzej

2025.

impressum

Nakladnik:

Tiflološki muzej

Za nakladnika/glavna urednica muzejskih izdanja:

Nina Sivec

Urednica priručnika:

Morana Vouk Nikolić

Autori tekstova:

Senada Halilčević, Darijo Jurišić, Ružica Kežman, Marija Livajušić, Eva Pavić, Kosjenka Petek, Željka Sušić, Morana Vouk Nikolić

Lektura i korektura:

Nevena Erak Camaj

Grafičko oblikovanje i priprema:

Mirena Čale, Axis-design d.o.o.

Tisak:

Kerschoffset d.o.o.

Naklada:

300 primjeraka

Naslovnica:

komunikacijska ploča Tiflološki muzej - priča kroz sliku

ISBN 978-953-7287-58-0

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001266772.

Izdavanje priručnika financijski je poduprlo Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske.

kazalo

Riječ urednice, str. 7.

1. Važnost sudjelovanja osoba s invaliditetom u kulturi, str. 11

- 1.1. Uvod, str. 12.
- 1.2. Sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnom životu, str. 13.
- 1.3. (Ne)Pristupačnost kulture osobama s invaliditetom, str. 16.
- 1.4. Potrebne prilagodbe građevina kulturne namjene osobama s invaliditetom, str. 18.
- 1.5. Razmišljanje umjesto zaključka, str. 19.

2. Voliš ići u muzej? – pristupačnost i simbolizacija muzejskih prostora kao podrška posjetiteljima u spektru autizma, str. 23.

- 2.1. Uvod, str. 24.
- 2.2. O spektru autizma, str. 25.
- 2.3. Kada upoznaš jednu osobu s autizmom, upoznao si jednu osobu s autizmom, str. 27.
- 2.4. Spekatar autizma i društveno-kulturna participacija, str. 29.
- 2.5. Barijere u pristupačnosti za osobe u spektru autizma, str. 29.
- 2.6. Mladi posjetitelji u spektru autizma, str. 32.
- 2.7. Kako osigurati prilagodbe univerzalnog dizajna kod školskih posjeta?, str. 33.
- 2.8. Alternativna i augmentativna komunikacija – što vrijedi znati?, str. 33.
- 2.9. Kako podržati negovoreće posjetitelje u muzeju, str. 35.
- 2.10. Komunikacijske ploče, str. 38.
- 2.11. Senzoričko-interaktivni ruksaci, str. 39.
- 2.12. Augmentativna i alternativna komunikacija u Republici Hrvatskoj, str. 40.
- 2.13. Tiflološki muzej - priča kroz sliku, str. 41.

3. Digitalna pristupačnost, str. 45.

- 3.1. Uvod, str. 46.
- 3.2. Osnovna načela digitalne pristupačnosti, str. 46.
 - 3.2.1. Mogućnost opažanja, str. 46.
 - 3.2.2. Operabilnost, str. 48.
 - 3.2.3. Razumljivost, str. 48.
 - 3.2.4. Stabilnost, str. 48.
- 3.3. Pomoćne tehnologije, str. 49.
 - 3.3.1. Tiflotehnika, str. 49.

- 3.4. Digitalna pristupačnost za osobe oštećena vida, str. 50.
 - 3.4.1. Osnovne smjernice digitalne pristupačnosti za slijepe i slabovidne osobe, str. 50.
 - 3.4.2. Optimizacija web stranice, str. 50.
 - 3.4.3. Pristupačna komunikacija, str. 54.
- 3.5. W3C WAI preporuke, str. 54.
- 3.6. Testiranje digitalne pristupačnosti, str. 55.
- 3.7. Najčešće korištene aplikacije, str. 56.
- 3.8. Zaključak, str. 60.

4. Kako pružiti potporu osobi s oštećenjem sluha?, str. 63.

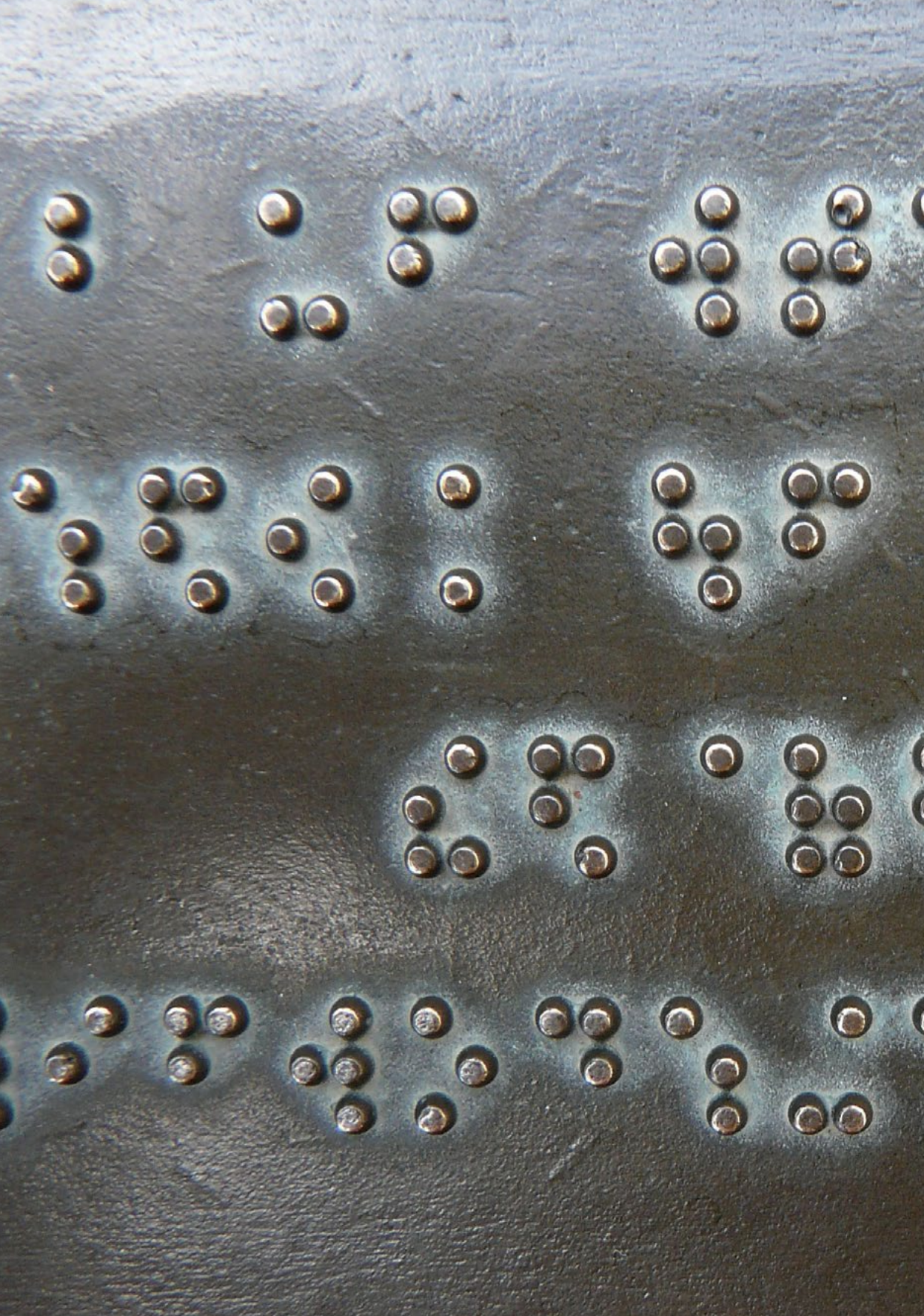
- 4.1. Uvod u oštećenje sluha, str. 64.
 - 4.1.1. Uzroci oštećenja sluha, str. 64.
 - 4.1.2. Stupnjevi oštećenja sluha, str. 64.
- 4.2. Kako pružiti potporu osobi s oštećenjem sluha?, str. 65.
 - 4.2.1. Prilagodba okoline, str. 66.
 - 4.2.1.1. Prilagodba prostora, str. 66.
 - 4.2.1.2. Pristupačno okruženje, str. 68.
 - 4.2.1.3. Slušna pomagala, str. 69.
 - 4.2.2. Prilagodba komunikacije, str. 71.
- 4.3. Prilagodba kulturnih sadržaja, str. 74.
 - 4.3.1. Sadržajna prilagodba i dostupnost inkluzivnih i pristupačnih kulturnih sadržaja, str. 75.
 - 4.3.2. Pozitivni primjeri prilagodbe kulturnih sadržaja, str. 76.

5. Europski standardi za izradu lako razumljivih informacija za osobe s intelektualnim teškoćama, str. 81.

- 5.1. Uvod, str. 82.
 - 5.1.1. Tko može koristiti standarde, str. 83.
 - 5.1.2. Zašto trebamo standarde, str. 84.
- 5.2. Standardi za pisane informacije, str. 85.
 - 5.2.1. Što je potrebno znati prije izrade teksta, str. 85.
 - 5.2.2. Izgled i veličina teksta, str. 86.
 - 5.2.3. Odabir fontova, str. 87.
 - 5.2.4. Odabir riječi, str. 87.
 - 5.2.5. Oblikovanje rečenica, str. 88.
 - 5.2.6. Lakše razumijevanje teksta uz slike i dosljednost u pisanju, str. 89.
 - 5.2.7. Standardi za hrvatski jezik, str. 90.

6. O autorima, str. 93.

7. Literatura, str. 97.

riječ urednice

Muzeji su oduvijek bili središta znanja, istraživanja i kulturne razmjene. No, kako društvo napreduje prema većoj inkluzivnosti i jednakosti, postavlja se pitanje koliko su muzeji zaista pristupačni svima, osobito osobama s invaliditetom. Inkluzivna praksa u muzejima nije samo moralna i zakonska obveza, nego i prilika za unapređenje kulturnih institucija koje su otvorene i dostupne svima. Budućnost muzeja ovisi o njihovoj sposobnosti da prihvate raznolikost i osiguraju prilagodbe koje omogućuju puno sudjelovanje svih posjetitelja.

Tiflološki muzej je 2022. godine objavio prvi dio publikacije “Pristupačnost za sve” kao nadopunu edukacije jednakog naziva (prvotno poznate kao “Muzej za sve”). Dugogodišnje iskustvo naših stručnih djelatnika, kao i naša temeljna znanstvena disciplina, usmjerili su nas prema istraživanju pristupačnosti i prilagodbe muzeja osobama s invaliditetom. Ideja edukacije i priručnika bila je upoznati i educirati što veći broj kolega iz baštinskih ustanova o važnim temama iz područja pristupačnosti jer se svake godine suočavamo sa sve većim brojem upita vezanih uz prilagodbu prostora, informacija i komunikacije.

Kako bismo osigurali što kvalitetniji i sveobuhvatniji pristup, odlučili smo napraviti iskorak u konceptu edukacije. Zamislili smo ih kao živ organizam koji, zahvaljujući modularnosti, omogućava kontinuirano stručno usavršavanje na području pristupačnosti. Program obuhvaća različite teme, prilagođene specifičnim potrebama osoba s različitim vrstama invaliditeta. Naši predavači nisu samo kustosi Tiflološkog muzeja, nego i stručnjaci iz raznih područja vezanih uz prilagodbu, a često su i sami osobe s invaliditetom.

Ovakvim pristupom naš muzej nastavlja njegovati inkluzivnu kulturnu praksu, koja ne podrazumijeva izradu prilagodbi “za nekoga”, već izradu “zajedno s onima kojima su namijenjene”. Priručnik je strukturiran u pet tematskih cjelina. Svi prilozi, svaki na svoj način, dijelom prikazuju i teškoće s kojima se određena skupina osoba s invaliditetom susreće, ali i pozitivne primjere inkluzije kao rezultat dugogodišnjeg zalaganja i rada.

Prva tema pruža opći pregled i razvoj pristupačnosti u baštinskim institucijama u Hrvatskoj, a napisao ju je Pravobranitelj za osobe s invaliditetom. Preostala poglavlja oblikovali su stručnjaci koji su ujedno i osobe s invaliditetom, donoseći dragocjena iskustva i perspektive iz prve ruke.

Priručnik “Pristupačnost za sve 2” posvećen je različitim vrstama oštećenja te mogućnostima prilagodbe prostora, sadržaja i komunikacije – kako u fizičkom okruženju, tako i u digitalnim i virtualnim sferama. U priručniku je stavljen naglasak na prilagodbe za osobe iz spektra autizma, osobe s oštećenjem sluha i osobe sa smanjenim intelektualnim sposobnostima te mogućnostima digitalne prilagodbe koje dodatno unapređuju pristupačnost.

Muzeji su prostori kulture, obrazovanja i društvene interakcije i njihova vrata trebaju biti otvorena svima, uključujući i starije posjetitelje. Iako se u ovoj publikaciji ta populacija ne spominje izričito, lako je pronaći korisne informacije za rad s njima.

Muzeji koji njeguju inkluzivne prakse ne samo da omogućuju sudjelovanje osobama s invaliditetom, nego istovremeno obogaćuju iskustvo svih posjetitelja. Kroz prilagodbu sadržaja i otvorenost prema novim tehnologijama, mogu postati prostori jednakosti, obrazovanja i društvene kohezije.

Želja nam je da ovaj priručnik bude koristan i inspirativan svima u daljnjem radu.

Morana Vouk Nikolić